

> TÈMA CENTRAU

■ món locau ■

Vielha prioriza los equipamientos y la necesidad de nuevos parkings

El Gabinete de Joan Riu apuesta por satisfacer el interés público

Era imprevision mèrque era accion der Executiu de Bossòst

plana 5

Joan Riu, con el consejero de Gobernación y Paco Boya.

> ARAN

Unitat d'Aran perfila al Conselh l'alternativa de govern

L'oposició presenta propostes d'acord per canviar la gestió de l'Executiu

plana 7

> ER ENCASTRE D'ARAN

Aran ratifique eth nau Estatut

Unitat d'Aran considèrè qu'un nau Govern a d'afrontar ara es besonhs sociaus e era «dignificacion» des institucions deth país

Ratificat er Estatut peth pòble aranés damb eth 69,66 % de vòts a favor, Unitat d'Aran considèrè qu'ara s'a d'encetar ua naua etapa ena quau se sigue capable d'èster ara nau-tada deth reconeishement institucionau que coma país a aquerit Aran ena nor-

69,66 %

ÒC

25,20 %

NON

ma. Pendent de qu'ua lei regule eth nau règim especiau, UA se postule tà liderar eth país que, despús d'auer encarat eth sòn encastre damb Catalonha, ara a d'afrontar er «encastre sociau» damb politiques redistributives eficaces en àmbits coma era sanitat o era cultura.

opinion

vediau

ccion: Amador Marqués Atés
 e: <http://www.unitatdaran.org/vediau>
 òn: 973 642 393
 èu electronic: vediau@unitatdaran.org
 ça: Molières, 2. Locau 5. 25530 Vielha
 rimís: Cevagraf SCCL

editoriau

Malas artes

ALGÚN ESTRATEGA convergente debe de estar convencido de que una mentira repetida mil veces se convierte en verdad, pues su partido, en sus horas más bajas desde que gobierna, no ha tenido reparos en propagar tergiversaciones para dañar la alternativa que puede desbancarla del poder.

Esta vez le ha tocado el turno a los grupos de Vielha y Bossòst. Convergència viene diciendo que Unitat d'Aran rechaza la subvención para renovar el puente de Bossòst después de su aprobación por unanimidad, es decir, con el voto a favor de CDA, UA y PRAG. En su línea de argumentación, habría que interpretar que la misma CDA rechaza también el nuevo polideportivo de Vielha, a pesar de haberlo aprobado con su apoyo. La utilización de los cuarteles de la capital aranesa son otra muestra de su voluntad de confundir. En este caso, CDA omite su plan alternativo, que precisamente no pasa por reconvertir la zona para fines sociales y culturales, tal como propone el Ayuntamiento.

Afortunadamente, las sociedades democráticas avanzadas como la aranesa toleran cada vez menos las malas artes de sus representantes públicos y por eso es bueno que, a pesar de esta estrategia de la mentira y la confusión, Unitat d'Aran continúe su trabajo de gobierno y oposición con la misma voluntad de diálogo y de resolver los problemas sociales de todos los ciudadanos.

DEBATE SOBRE LA INMIGRACIÓN EN LA SEDE DE UNITAT D'ARAN. En la imagen, de izquierda a derecha, Olimpia Petrov, de la Asociación de Inmigrantes Rumanos; Mohamed Chaib, diputado del PSC en el Parlament; Francés Boya, secretario general de UA; Nora Muntañola, antropóloga social; y Juan Antonio Serrano, presidente del Grèmi d'Ostalària.

Los retos de la inmigración

ANTE EL reto de la inmigración no vale el populismo xenófobo porque cuestiona las instituciones y, por tanto, la política democrática.

ca. Antes bien, el incremento de los recursos (traductores, técnicos socio-culturales, etc.) para facilitar el acceso de los inmigrantes a la ciudadanía es la propuesta más aceptable políticamente, tal como sostiene Unitat d'Aran./vediau

era estrea

Umor e onestedat

ERA UMILITAT deth cap de Comunicacion deth Govèrn le posse a menspredar era sua posicion ena Administracion aranesa, ja que coma persona publica (un cargue de confiança damb 35.000 èuros de retribucion) ben pòt meritir un petit perfil coma eth que publicquèrem en numerò anterior.

Volem pensar que per mor d'aguesta vertut aunorabla Joan Ramon Colomines a escrit ua carta malumorada a Unitat d'Aran, que non a remetut, coma responsa ar article sonque ad a eth dedicat e jos eth paraigües non sonque dera associacion que presidís senon dera

cultura deth país. Atau semble seguir es passi der umil expresident Pujol quan reviraue es critiques ad a eth dirigides coma un atac a Catalonha.

Después deth sòn començament triomfau, convidam ath cap de premsa de Carlos Barrera, deth quau auie escrit perfils fòrça mès simpatics –coma ja informauem ena nòta biografica–, a qu'expliquem es ahèrs publics damb mès umor, onestedat e responsabilitat, mès cadun en sòn lòc: eth, des deth sòn institucionau servici ar Executiu convergent, e nosati, des deth liure exercici deth periodisme politic. Qu'atau sigue./vediau

Era Hè
 deth p
 afirmè
 era su
 d'èster
 que re
 ena c
 Gener
 d'auto
 Tot
 artenb
 morau
 un pa
 sua ic
 qu'ag
 E açè

Arturo Calbetó

President d'UA

**«Es declaracions institucionaus
s'an de prononciar enes roeines
dera glèisa de Mijaran»**

Cambis ena Hèsta d'Aran

Era Hèsta d'Aran ei era hèsta de toti, deth pòble aranès qu'un còp ar an afirme damb aguesta celebracion era sua identitat. Aguest qu'auire d'èster aumens eth sens dera jornada que rebrembe era reinstauracion ena democràcia deth Conselh Generau, era màxima institucion d'autogovèn.

Totun, un an mès era Hèsta non a arthenhut eth grad civic d'implicacion morau e fisica que desirariem tà un país democratic conscient dera sua identitat. Tot soent entenem qu'aguesta ei era «hèsta des politics». E açò non pòt èster. Era Hèsta

d'Aran a d'èster era hèsta des ciutadans d'Aran mejançant era sua participacion dirècta, se vòlen, e era des sòns representants legitims, obligadi perquè en eri eth pòble a delegat era sua sobirania.

Deuant era absoluta indiferència deth Govèn, enguan un aute còp reiterada, Unitat d'Aran vò introdusir quauque cambi entà qu'eth principi de ciutadania regisque ena dimension politica e institucionau que coma partit mos tòque de suenhar. Voi díder que cau respectar era dimension religiosa dera celebracion perquè

non sonque s'i celèbre ua missa senon qu'era madeisha Glèisa catolica a estat un factor clau entara articulacion der autogovèn aranès. Aguesta dimension tradicionau dera celebracion non s'aurie de violentar damb parlaments en madeish recinte religiós tant per respècte as feligresi dera glèisa coma as consciéncias des presents.

Ei de besonh, per tant, qu'es declaracions institucionaus se poguen seguir prononciant en madeish Mijaran, centre dera vida politica e religiosa ath long des sègles, mès en escenari privilegiat des roeines dera glèisa romanica. Serie era melhor manera de qu'imperèsse era identitat de ciutadania qu'ei era que compde en espaci public representatiu mès enlà des identitats non sonque religioses senon tanben culturaus e socioeconomics.

Tà qu'era Hèsta sigue de toti, ei de besonh respectar era autonomia dera Glèisa e era autonomia des Institucions democraticas, causa que requerís qu'aguestes e eth valor dera participacion se convertisquen en centre de gravetat dera celebracion civil perquè atau toti es ciutadans d'Aran s'i reconeisheràn, sense exclusions, ena sua identitat.

unitat d'aran
país, municipi, coesion sociau

economia**LAS INVERSIONES EN ARAN**

La Generalitat pavimentará la vía entre Bossòst y Arres

El Departamento de Agricultura licita las obras con un presupuesto de 600.000 euros

La Generalitat de Cataluña invertirá 600.000 euros para pavimentar la carretera que transcurre entre Bossòst y Arres, según ha anunciado el Secretario General de Agricultura, **Joaquim Llana**, en su visita al Baish Aran. El concejal de Unitat d'Aran en Bossòst, **Paco Miranda**, ha explicado que esta

actuación servirá para favorecer las conexiones viarias entre Bossòst y Arres y supondrá una vía alternativa a la N-230 cuando ésta quede inoperativa.

El Departamento de Agricultura prevé que las obras de pavimentación de los cuatro kilómetros entre ambas poblaciones dure cinco meses.

Un momento de la visita.

El IES d'Aran en Vielha. Arriba, mejora de la carretera del Toran.

Mejores infraestructuras y equipamientos

Aran está experimentando mejoras importantes en infraestructuras y equipamientos. El acondicionamiento de carreteras como la

C-28, la construcción del nuevo colegio de primaria de Vielha y la ampliación y reforma del Instituto de Educación Secundaria constituyen buenos ejem-

El Gobierno catalán acondiciona carreteras y construye un nuevo colegio

plos de las inversiones que la Generalitat está llevando a cabo en el país.

Algunas de las actuaciones forman parte de las prioridades que se había marcado el Gobierno municipal de Vielha e Mijaran, tal como explicó su alcalde **Joan Riu** en una entrevista a *Vediau* (nº 8), en la que ya anunció, junto a la construcción de viviendas sociales, las obras en los equipamientos educativos y en la C-28, donde se invierten 9 millones de euros.

Construir i construir

A ningú se li escapa que el cas extremat de Marbella evoca la nostra construcció residencial massiva, sense els serveis necessaris. Les sospites de confluència d'interessos entre alcaldes i parents constructors, tràfic d'influències i utilització il·lícita d'informació privilegiada no conviden a l'optimisme. Tanmateix, amb el Pla Territorial, àmpliament acceptat a excepció del Govern d'Aran, s'aconseguirà un model urbanístic més racional.

tèma centrau

■ món locau ■

Vielha apòste pes béns publics

- > Er Ajuntament priorize es equipaments esportius e culturaus
- > Eth Consistòri afronte tanben es besonhs sociaus e de parcatge

Er Executiu que lidère Joan Riu en Vielha e Mijaran s'a mercat er objectiu de priorizar es equipaments coma er esportiu dera naua sala polivalenta. Despús d'ua legislatura caracterizada

pera manca d'accions sociaus, er actuau equip de Govèrn trebalhe tà solventar eth besonh de naua parcatges en terrèn des casèrnes en lòc d'aportar projectes especulatius.

Er alcalde Joan Riu se felicite pes inversions sociaus qu'amie er Ajuntament e afirma qu'eth cap dera oposicion «non sap somar» quan critique eth nau poliesportiu perquè «non a projecte». Ath delà, censure era volentat de CDA de reconvertir er airau des casèrnes militars en ua zòna residenciau de luxe.

Era melhora deth carrèr Sarruilèra forme part dera reforma deth casc antic de Vielha.

El Govern d'Aran no inverteix a la capital

Vielha pateix un dèficit d'inversions des que es va reinstaurar el Conselh Generau, segons ha recordat Joan Riu. Les actuacions s'han limitat a qüestions de capitalitat, per això Unitat d'Aran ha demanat d'estendre equitativament la subvenció que es destina a la reforma del pont de Bossòst per a poblacions que com Vielha també la necessiten.

Era imprevision mèrque era accion deth Govèrn de Bossòst

Eth govèrn municipau de Bossòst, de CDA, se caracterize pera imprevision e era inoperància ara ora de resòler problèmas qu'afecten ara vida vidanta. Atau se despren en ahèrs quotidians plan importanti coma eth dera recaptacion deficiènta des aigües.

A despriet de qu'era populacion a creishut un 20 % en sies ans, era oposicion denòncie qu'er Executiu non a hèt es previsions de servicis tà curbir es besonhs de consum d'aigua ne tanpòc a afrontat era reforma d'espacis urbans degradats. Tanben non a dubtat d'utilizar era reforma deth pònt tà hèr

oposicion ara oposicion. Unitat d'Aran lamente era estratègia qu'a adoptat er equip de govèrn e mèrque qu'aguest non a presentat eth projecte en session. Sonque demane qu'era infraestructura sigue operativa e amasse totes es condicions de seguretat deuant de desastres naturaus.

Eth pònt sus Garona.

El canvi que el poble de Quate Lòcs mereix

Cada vegada són més els qui a Bossòst reclamen un canvi per dinamitzar l'economia local i la vida pública que el rescatin de la insignificància en què es troba. Al darrere de la inacció del govèrn hom veu traspasos interns de poder o la por de no repetir mandat despús de 15 anys de govèrn convergent.

Más de una década de presidencialismo

El equipo de gobierno se reduce a una sola persona, Carlos Barrera, que concentra todo el poder

«Todo el poder para el jefe» es un lema histórico que sintetiza a las claras la situación de mando único que Carlos Barrera encarna en el Ejecutivo aranés de Convergència. El Gabinete se nutre de consejeros ausentes para el *Sindiquísimo*, pues acapara todas las decisiones de una Administración que cuenta con 146 trabajadores y un presupuesto de 28 millones de euros.

Desde su existencia, el Conselh Generau se ha caracterizado por su doble condición de órgano ejecutivo colegiado y de órgano de representación territorial mediante los *Terçons*. Hoy habría que añadir la representación política e ideológica, como no podría ser de otro modo en una democracia avanzada.

Sin embargo, las cosas se tuercen en 1995 con la llegada al poder de los convergentes. El Síndic se convierte en una figura institucional que concentra todo el poder a la manera de un sistema presidencialista. Desde entonces, resulta difícil saber la actividad y el área que dirige cada consejero del Gobierno de Aran.

Durante más de diez años de mayorías absolutas, los Plenos no han dejado de ser un mérito trámite de ratificación de las decisiones de Barrera y su círculo de asesores, «que no se han sometido—recuerdan desde la oposición—al veredicto de las urnas», en perjuicio de la discusión pública entre los *parlamentarios* del Valle.

Incluso muchos asuntos de país han sido llevados fuera del órgano de representación mediante declaraciones lanzadas a bombo y platillo. Y es que el Síndic no ha dudado en bajar a la arena de la batalla

política más descarnada para monopolizar «con altas dosis de populismo», como denuncian sus detractores, la atención de los medios de comunicación locales.

Según fuentes del Conselh Generau, Carlos Barrera cuenta con un núcleo duro de confianza, formado por dos consejeros y, especialmente, por fieles asesores más influyentes que un cargo electo y que ayudan a tejer la estrategia de creciente personalismo contra el histórico funcionamiento colegial y solidario de la máxima institución./vediau

mès tu qué en penses?

aran XXI

www.unitatdaran.org/aran21

**idies
tath cambi**

aran

ES CONSELHÈRS PROGRESSISTES CERQUEN ER ACÒRD

Unitat d'Aran perfile era alternativa de govèrn damb propòstes concrètes en Conselh Generau

Unitat d'Aran mèrque eth terrenè enes propòstes de govèrn en còr dera maxima institucion deth país. Dera man des pòrtaveus Paco Boya (UA) e Emilio Sanllehy (PRAG), era alternativa se va concretant damb era

presentacion d'acòrds enes Plens deth Conselh. A instància d'UA, se meterà en marcha un autobús nocturn entàs hèstes d'ostiu; e tanben a instància deth grop en plen der Ajuntament de Naut Aran,

Arties aumentarà eth contròtle des locals de léser entà evitar molèsties. Aguesta recepcion contraste damb era oposicion frontau a totes es propòstes qu'UA presentèc en Plen d'abriu deth Conselh Generau.

1. Bus nocturn

UA considèrè indispensable compdar damb un servici de transpòrt public tara joenessa qu'aguest ostiu vò disfrotar des hèstes des pòbles d'Aran.

2. Locaus d'Arties

Tà respectar eth dret ath descans des vesins d'Arties, Naut Aran pactarà un sistèma de vigilància.

3. Defensa der aranés

UA presentèc en abriu ua mocion tà qu'er aranés sigue era lengua preferenciada enes comunicacions deth Conselh. CDA la rebotgèc, maugrat que des d'airaus coma eth de cultura e comunicacion, s'a jogat era carta dera defensa inquebrantabla der aranés.

4. Catalòg Paisatge

Aguesta mocion rebotjada se base ena redaccion d'un Catalòg qu'aurie un inven-

Eth grop d'UA en Conselh Generau.

El Govern oblida el patrimoni

tari des valors paisatgistics e ua Carta consensuada damb es ajuntaments tà conservar eth

La protecció del patrimoni artístic és una de les prioritats d'Unitat d'Aran davant «l'oblit» del Govern de Convergència per tancar els processos iniciats per declarar com a béns d'interès

nacional algunes de les esglésies romàniques més significatives. Unitat demana també que el Conselh compleixi la llei de patrimoni creant la *Comission d'Aubiatge d'Aran*.

patrimoni naturau.

5. Senderisme

UA vò fomentar eth senderisme tà melhorar es camins

e conèisher era istòria deth país. Tanben a agut eth vòt en contra de CDA.

entrevista**uè...****Aran y Bossòst**

La dilatada experiència política de Hipólito Cruces transcorre de la mano de Unitat d'Aran y se centra sobre todo en Aran y Bossòst. Fue presidente del Conselh Comarcau durante medio año y ahora en el Conselh Generau se ocupa de juventud, turismo y payeses. Pero su actividad pública no se entiende sin Bossòst, de donde fue alcalde (1988-1995) y ahora portavoz de UA.

> **HIPÓLITO CRUCES, CONSELHÈR E PÒRTAVEU D'UA EN BOSSÒST**

«Eth Govèrn actue sense planificacion»

Quina ei era vòsta activitat en Conselh?

Era d'exercir eth cotròtle deth Govèrn e era d'articular ua alternativa presentant propòstes enes Plens. De hèt, des d'Unitat d'Aran non param de hèr propòstes, mès eth Síndic [Carlos Barrera] les refuse totes. Eth Govèrn, ben... basicament eth Síndic, non a volentat de hèr-mos cas.

Per qué?

Eth Síndic ditz qu'èm contra eth país, mès Unitat d'Aran è ua oposicion de fòrça propòstes e Barrera non en vò reconéisher cap. E

supòsi que bèra ua n'i deu auer de bona...

E alavetz quin ei eth problèma?

Eth problèma ei qu'eth Govèrn actue sense planificacion, sometut ara pression e damb uns pressupòsti d'anar tapant horats. Ei magre eth can enes partides socials e culturaus! I a accions que no son tan de besonh. Tot eth movement qu'ia ath torn deth Tour, que costarà sòs, non creigui qu'age d'èster ua prioritat. Mès era mancança mès gròssa ei qu'eth Conselh se pòrte coma ua administracion locau.

Èm radicals tà demanar mès autogovèrn mès foncionam coma un ajuntament.

Per cèrt, Bossòst a solucion?

Er Ajuntament ei uet de contengut politic. Es sessions que se celèbren son tà aprovar tràmits. Ei pitjor qu'eth Conselh. En Bossòst ne tansevolhe i a accion politica. Es pressupòsti son purament administratius. Non i a iniciatives ne culturaus ne tara joenessa. Per aquerò non se compren qu'i age dus sòs damb dedicacion exclusiva, en actuar coma gestors.

Aniversari

Etotatau auem arribat ath numerò dètz, despús de dus ans en qué se publique *Vediau*. Me semble que non mos podem queishar, encara que tanpòc auem de quèir ara ena autocomplaença. Pro faïna a eth Govèrn en emmirallar-se coma Narcís. Des deth prumèr moment, m'engresquèc er objectiu de recuèlher publicat eth pensament que borís en cap d'Unitat d'Aran. Eth nòm madeish, *Vediau*, qu'encara fòrça gent me demane, ei depositari d'aguesta volentat: era de reflexionar sus eth treball public a favor dera comunautat. Qui escriu en aguest cornèr sòl èster fòrça pesat en escriuer causes sus espaci public e bla, bla, bla. ¿Se m'acaben es idies? Totun, *Vediau* s'a guanyat un lòc enter es que compartissen er àmbit dera socialdemocràcia aranesista e tanben enter es interessadi pes ahèrs collectius, encara que ideologicament siguen enes antipòdes. Se tracte de repensar eth país tà actuar-i e corregir çò que calgue des deth respècte personau de cap surtot ath lector, que le sabi pro intelligent coma tà non deishar-se enredar damb messatges escandalosi. D'aquiu er intent d'arténher cèrta excelléncia enes articles, maugrat que, *mea culpa*, de viatges auem estat pòc intelligibles. *Vediau* ei premsa de partit, òc, mès non per açò i pòt càber n'er atac personau n'era mentida ne vulgaritat. Qu'es mòrts entèrren as sòns mòrts.

Amador Marqués

amarques@unitatdaran.org